

Zonder fouten?

1 september 1990

Auteur: Jef Pepermans

Volume: 20

Nummer: 1-2

Pagina's: 74-82

Documenten

- [vonk_jrg20_017.pdf](#)

zonder fouten jef pepermans een brief stel dat u als bedrijfsleider van een kmo volgende sollicitatiebrief tussen uw post vindt wat denkt u van deze brief van de persoon die hem geschreven heeft en hoe reageert u herent 11 3 85 mijnheer mvr ik stalpaert kom u te typen dat ik graag als vertegenwoordiger bij uw firma tewerkgesteld zou worden ik geef u hier een uitgebreid cv van mijn loopbaan ik ben als 12 jarige begonnen in een carrosserie bedrijf als vakantie ganger daar ben ik op mijn 14 tiende leeftijd op leerkontraakt begonnen tot mijn zeventiende dan heb ik daar noch een jaar zo gewerkt tot ik mijn militie dienst moest vervullen die ben ik op mijn 20 begonnen en ondertussen heb ik daar noch steeds gewerkt nu mijn militie dienst achter de deur zoek ik vast werk maar niet meer als carrosserieiinsteller want dat vind ik te ongezond daarom zoek ik nu werk als verkoper en omdat ik in dat bedrijf veel verkoper gezien heb die verkochten en sommige ook niet iets verkocht kregen denk ik wel dat ik dat aan kan ik ken alle produkten die de carrosserieen kunnen gebruiken ik weet ook wanneer je het best een bepaald produkt moet voorchotelen ik heb een goed voorkeuren en ben geboren op 2 12 63 ik heb een rijbewijs b en heb een wagen kan noties frans sorri dat ik geen pasfoto in mijn bezit heb maar ik ben voorkomend dank bij voorbaad nielt 20 e jaargang nummer 1 2 sep okt 1990 mijn eerste reactie was dit is nep dit kan toch is de ernst van deze situatie niet te niet toen de authenticiteit van de brief onderschatten een dergelijke sollicitatie echter buiten kijf werd gesteld door een brief kan niet en dat zou deze jongeman collega ik geloof hem op zijn woord en u moeten weten als echte leraars en over moet maar hetzelfde doen voelde ik mij tuigde wereldherformers grijpen we dus ontstellend oud zum tode betrubt en in we zorgen ervoor hoe dat is een voor lichtjaren moedeloos en tegelijk ander paar mouwen met ou dat deze kreeg ik onweerstaanbare lachkriebels brief gezuiverd wordt van spellingfouten omdat alles zo absurd vertekend lijkt en eveneens met ou er is dus iets mis met gelachen heb ik heel uitbundig dat heeft de titel van dit stuk dat geeft het mij van een zware depressie bevrijd volgende resultaat herent 11 3 85 mijnheer mvr ik stalpaert kom u te typen dat ik graag als vertegenwoordiger bij uw firma tewerkgesteld zou worden ik geef u hier een uitgebreid cv van mijn loopbaan ik ben als 12 jarige begonnen in een carrosseriebedrijf als vakantie ganger daar ben ik op mijn veertiende leeftijd op leerkontraakt begonnen tot mijn zeventiende dan heb ik

daar nog een jaar zo gewerkt tot ik mijn militiedienst moest vervullen die ben ik op mijn 20 begonnen en ondertussen heb ik daar nog steeds gewerkt nu mijn militiedienst achter de deur is zoek ik vast werk maar niet meer als carrosseriehersteller want dat vind ik te ongezond daarom zoek ik nu werk als verkoper en omdat ik in dat bedrijf veel verkoper s gezien heb die verkochten en sommige ook die niet iets verkocht kregen denk ik wel dat ix dat aankan ik ken alle produkten die de carrosserieen kunnen gebruiken ik weet ook wanneer je het best een bepaald produkt moet voorschotelen ik heb een goed voorkomen en ben geboren op 2 12 63 ik heb een rijbewijs b en heb een wagen ik kan noties frans sorry dat ik geen pasfoto in mijn bezit heb maar ik ben voorkomend dank bij voorbaat sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargangvitt u zult het met mij eens zijn dat de tweede hoe belangrijk versie van deze brief nauwelijks iets beter is dan de eerste er valt nog heel wat bij is spelling te spijkeren lettertype alinea s on of spellingfouten an sich de communica nederlands taalgebruik onduidelijkheid tie echt onmogelijk maken daar twijfel ik stijlbreuk briefconventies tekort en teveel aan zie de brief boven merkwaardig aan informatie verkeerde woorden en genoeg blijken zelfs zeer slechte teksten uitdrukkingen grammaticale fouten orde slecht zowel qua spelling als qua ning van gegevens enz taalgebruik enz in bepaalde omstandig ik wil hiermee het relatief belang van heden toch te functioneren ik geef u een spelling in schriftelijke communicatie aan voorbeeld van weer eens een authentieke tonen een foutloze spelling garandeert tekst het origineel is in mijn bezit helemaal niet dat je tekst goed is toch blijft het zo dat een goeie tekst vaak behoorlijk ontsierd of verminkt wordt door een of enkele storende spelling fouten 3id het nazien van factuuren tot over te 3aan te storten o p iwo reekin stelle ne vast dat de factuuren die u ons heb gestuurd niet juist zi n d dat pint u zelf wel zien i heb ze aan eduid op u factuuren gelieve mij de juidt factuuren oppte sturen we hebben ook u 3evraad of niet laas moest komen voor die muurpannen en driepaletten p te komen on halle maar 5 geen vier zoals u het schrijd 7ij hebben ook naar vier rollen roofing 7ehat van waar komt dan tien rollen ik stuur de factuuren teru r en u bezorg mij ander mant deze kan i niet in schrijven in onnze boeken dat meet u ook wel mij beste damti bijvoorbeeld j de zaak voeder ook hier zal correctie van spellingfouten waarschijnlijk niet als deelnemer in een nauwelijks iets verbeteren toch heeft lees en schrijfgroep zitten zij schrijven deze brief gefunctioneerd er zijn nieuwe wel maar hun schriftelijke taalvaardigheid facturen opgestuurd en de andere klach ver toont een zodanig groot aantal storen ten zijn eveneens onderzocht men mag de afwijkingen dat de communicatie daar geredelijk aannemen dat deze bedrijfs onder ernstig gaat lijden ik denk bijvoor leider al zijn brieven zo schrijft en op die beeld dat de sollicitatiebrief niet het manier zijn zaak draaiende houdt niet te beoogde effect in casu aanwerving zal geloven bereiken maar de klachtenbrief i v m ver keerde facturen heeft blijkbaar wel ge beide schrijvers rekenen we tot de werkt hoe zit het dan met dat relatief functionele analfabeten al zullen zij belang van spellingfouten vag 20 e jaargang nummer 1 2 sep okf 1990 1 als alle aspecten van schriftelijk school en ook in het hoger onderwijs we taalgebruik behoorlijk verzorgd zijn valt maken onszelf wel eens wijs dat wij vol een spellingfout minder op d w z spel wassenen foutloos kunnen spellen dat lingfouten worden door andere

tekstcon denken velen toch van zichzelf de enkele venties aangedikt c q verdoezeld lingen die het dan niet blijken te kun 2 in een asymmetrische verhouding wer nen b v de zogenoemde analfabeten zijn ken spellingfouten van de ondergeschik dan slechte leerlingen in de zoveelste te vrijwel altijd sterk in zijn nadeel denk macht maar aan punten op school aan beoorde ling bij selectie enz spellingfouten ge men gaat er blijkbaar van uit dat spelling schreven door de meerdere hebben nau vaardigheid te maken heeft met een welijks enig nadelig effect voor de schrijver bepaalde intelligentie die opvatting 3 is de relatie symmetrisch dan zal de vinden we o m terug in het leerplan spellingfout heel vaak aangegrepen wor moedertaal c r k l o 1969 p 33 wie den als een middel om de relatie asym blijk wil geven van een zekere ontwik metrisch te maken ten nadele van diege keling moet zonder fouten kunnen ne die de spellingfout schreef schrijven gebrek aan spellingvaardig kortom spelling is en blijft een machts heid zou dan gebrek aan intelligentie mid del en soms lijkt het er op dat we die betekenen of beide begrippen zo recht macht niet graag uit handen geven we evenredig zijn durf ik heel sterk geven wel spellin gonderwijs maar doen betwijfelen we het wel op een zodanige manier dat de leer ling echt onze vaardigheid de mythe van de perfecte spellers is heel verwerft die toestand doet denken aan makkelijk te doorprikken het volstaat je het woud der tienduizend penselen in ogen goed open te zetten als je met het oude china dat was de beperkte teksten omgaat reclame ondertitels op groep mandarijnen die kon schrijven en televisie schoolboeken artikels in kranten die er angstvallig over waakte dat die vaardigheid niet aan anderen doorgeleerd en in wetenschappelijke tijdschriften ro werd mans advertenties enz overal kom je geregeld spellingfouten tegen maar dikwijls vallen ze niet op omdat de andere de mythe vormaspecten van de tekst zo goed ver van de perfecte spellers zorgd zijn en ook omdat je je er niet aan verwacht de hele context drukwerk spellingfouten worden in eerste instantie glanspapier transparant lay out wekt de meestal verbonden met slechte leerlingen indruk dat alles perfect zal zijn hier volgt op de lagere school op de middelbare een korte bloemlezing dat hij de notat van de leraarzelfondertekend brief leraar conservatorium dai verwor derdt me niet zei alberto mario vargas llosa de stad en de honden 7k ben bang dat ik verliefd op je wordt carlos fuentes de oude gringo sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargangwft vragen die niet in de krant worden beantwoordt krijgen een persoonlijk antwoord kunstrubriek in de standaard een atb die je optimale prestaties en rijcomfort bied dit resulteerd in een superstijf frame advertentie in rails tijdschrift van de nederlandse spoorwegen ondergetek ende zal deelnemen aan en betaald meteen inschrijvingsstrook v a n taaltornooi 1983 een met redenen omkleedde afwijzing artikel over spellingfouten bij sollici tatie en selectie in onze taal 1982 de analer van zen gedifferentieerd nederlands 4 p 26 heeft blijkbaar ook niet tot de opdracht van de beide redacteurs van de con gresbundels behoort over spelling spellingsproblemen en aanverwante zaken r u utrecht faculteit der sociale wetenschappen sectie leerstoornissen 1987 fouten zi jn onvermijdelijk zo schreef een 5 jarig meisje asj wilt kom dan ma deez mandach lees dit heel fonetisch en je zal merken dat dit spellingfouten zijn in feite een heel nor voor een kind van deze leeftijd een flinke maal verschijnsel net zoals kinderen niet prestatie is ineens perfect leren praten maar eerst moeilijke woorden pakken

kinderen op allerlei stadia doormaken brabbelen een hun eigen manier aan zonder enige woordzin twee woordenzin meerwoor schroom gaan ze aan de slag waarbij ze denzin enz zo ook is foutloos leren soms heel goed beseffen dat ze fouten schrijven een langdurig proces waarin maken zo schrijft een 10 jarige jongen fouten onvermijdelijk zijn hetzelfde doet zich voor in elk leerproces ieren tennis sen piano spelen autorijden koken schaken vogels identificeren enz in een groeiproces worden dergelijke 1 1j7 tootivr in fouten vaak aangeduid met de term ontwikkelingskenmerk iets wat eigen is aan elke ontwikkeling van nog niet ktit ikeitl aaa 12 kunnen naar wei kunnen die toleran lit za y ng ischk te houding t o v fouten is essentieel voor elke didactische aanpak wie het a 14 acvtakhk i zijn leerling kwalijk neemt dat hij fouten maakt is een slechte leermeester van ttetoktak daar dat we spellingfouten bij jonge kinderen ook bij oude mensen niet zo 4viter1 1 i zwaar taxeren we vinden ze vaak grappig amusant ontroerend ik denk ook dat we op dat ogenblik de bood 2 6 03 ertict len schap laten primeren op de vorm en dat moet ook kunnen mc 20 e jaargang nummer 1 2 sep okt 1990 leesproblemen met een bepaald woord de oplossing volgt zo dadelijk zijn zus van 12 schrijft it ett pi 4r fait aturrl dctladsuci ciosv ao 4401vme n red am eeldkj 6 kei y cr p avc 6 cti wi ttfze t fotktpoch wt4a 9 af tovx de 40 lip eik e atwanedr cr sui kj naq ezin kutodra kx ori r t a a ij t e eiftcp r eh l 1 bteite ciar3 ee t rn oi lea fra kt f ltatal e ll t n gg e50 ma jale is chalet en dat vreemde woord in de laatste zin zal zeker een vtt pardon een atf zijn en tenslott e een ve rtederende brief van een oude tante van me zij was een eind in de zeventig toen ze dit schreef 44fi 144 it d a aloosi14 g e 17 da voor alle duidelijkheid romans betekent reuma en chakitri 614 p i 4 mpi ge 4 imi staat voor charcuterie 41 41 a4a y0 tiidhb 4 41v 14 14 a ce k 4 0ee4 c e o jj e m q rr ta touch e iko w iw c1 euktietwkiti ali t i het spelling krediet dat kinderen 41 iaa pi rem 441 4 en oudere mensen soms krijgen bij het schrijven geldt blijkbaar niet voor volwassenen men gaat ervan uit dat een aantal jaren schoollogen moet resulteren in een degelijke beheersing van de nederlandse spelling toch blijkt niet iedereen dat doel te bereiken ook al is de leerplicht verlengd tot 18 jaar sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargangvic falende didactiek belangrijke vaardigheid of is het een attitude 3 we leven in een cultuur van het snelle alhoewel we over geen precieze het momentane het niet effe het wat gegevens beschikken heb ik soms toch nonchalante b v rugzak i p v schooltas ook de sterke indruk dat de spelling het zogenaamd vlotte niet zeveren over vaardigheid er niet op vooruitgaat details ik ben ervan overtuigd dat deze integendeel ik steun die bewering op mijn attitude negatief inwerkt op spelling jarenlange ervaring in het pedagogisch vaardigheid waar accuratesse en precisie hoger onderwijs en in de lerarenopleiding juist wel belangrijk zijn ze druist ook in aan de u i a vooral in het p h o kom ik tegen de noodzaak nogal wat tijd te geregeld studenten tegen met ernstige spenderen om een tekst echt goed te spellingproblemen toch hebben zij alle maken denk aan de mogelijkheden van maal een of andere vorm van secundair de tekstverwerker onderwijs achter de rug wat loopt er dan zoal mis in het spelling onderwijs 4 tenslotte torent daar boven alles uit het ontbreken van een degelijke theorie over ik noem enkele factoren die mogelijk in de spelling leren met als onvermijdelijk richting van een verklaring wijzen gevolg de schrijvende afwezigheid van een gefun-

deerde longitudinale spelling 1 er is de laatste 15 jaar minder belang didactiek met getrapte doelen tussen gehecht aan de technische aspecten van stappen evaluatie remediering enz in taal men heeft terecht meer tijd en feite bijven we groten-deels aanmodderen energie besteed aan taal als communi met regelmethode analogie woord catie en expressiemiddel denk aan pakketten op basis van vage frequentie creatief schrijven luister en praatonder lijsten dictees en oefenboekjes wijs kringgesprek dramatische werk vormen dat gebrek aan een degelijke didactiek toch pleit ik zeker niet voor een terugkeer leidt onherroepelijk tot een aantal misluk naar de oude waarden ik heb zelf jaren kingen d w z een aantal mensen die geijverd voor minder spelling en spraak onvoldoende spellingvaardigheid verwer konderwijs en ik keer niet terug op ven om goed mee te draaien in onze mijn stappen maatschappij hoe dat tekort aan spel lingvaardigheid precies gerelateerd is aan 2 ik denk dat de maatschappij steeds andere aspecten van on geletterdheid hogere eisen stelt aan steeds meer men zou eens terdege onderzocht mogen sen democratisering van het onderwijs worden leerplichtverlenging grote toename van studierichtingen opties e d hebben ertoe geleid dat meer leerlingen langer op school zitten onze maatschappij vraagt ook steeds meer geletterdheid com puter tekstverwerking telefax enz wer ken uiteindelijk nog steeds met taal en precisie niet alleen in spelling is een heel mc 20 e jaargang nummer 1 2 sep fokt 1990 spelling en alfabetisering met andere taalgebruikers volgens be paalde conventies waarvan spelling er slechts een is zie de brief helemaal een deel hoeveel van deze mislukten vooraan hoe je dat relatieve belang zal mogelijk na een aantal jaren opnieuw precies waar maakt in je onderwijs is een de draad opnemen en via het alfabetise vraag waarmee heel wat leraars ikzelf ringswerk een nieuwe poging wagen om inclusief blijven worstelen te leren lezen en schrijven daarbij komen het betekent o m publiekgericht denken zij onvermijdelijk dus ook opnieuw in con wie leest mijn geschriften tijd maken tact met de spelling en haar of liever hun voor nalezen iedereen kan fouten maken problemen die problemen zijn in feite tot ook aandacht besteden aan andere con op grote hoogte identiek aan die van het venties en zeker ook de finale boodschap reguliere spellingonderwijs tegelijk zijn er tot haar recht laten komen vanzelfsprekend ook grote verschillen 2 het spellingonderwijs zou heel duidelijk deelnemers aan lees en schrijfgroepen moeten opgevat worden als het leren van zijn de leerplichtige leeftijd al voorbij het probleemoplossend handelen via bewuste mislukte leerproces van jaren terug heeft strategieen zoals hulpmiddelen raadple vrijwel zeker sporen nagelaten als nega gen controle door nalezen door jezelf of tieve faalangst eenzijdige leerstijl enz zij door anderen algoritmen enz in dat stra gaan trouwens niet studeren zij gaan tegiegebruik moeten belangrijke compo opnieuw leren zelfs de termen klinken nenten als snelheid en accuratesse ge hier depreciierend oefend worden misschien moeten we deze mensen 3 dat leerproces moet worden gezien als vormen van weerbaarheid leren tegen de ontdekking van een regelsysteem in deze vorm van agressie dat geldt ook fasen volgens zgn ontdekkings voor de spellingagressie van buitenaf principes de term wordt door slobin met name van de vermeende perfecte gehanteerd om het eerste taallenen van spellers maar anderzijds is het zo dat een kinderen te beschrijven jonge kinderen van de beste vormen van weer-

baarheid ieren op relatief korte tijd de hele een even grote spellingbeheersing is systematiek van hun moedertaal klank zo komen we terug bij het knooppunt het systeem intonatiepatronen lexicon bouw spellingonderwijs als dat in het reguliere van woordgroepen zinspatronen syn onderwijs een probleem is dan is het dat taxis taalhandelingen en pragmatische zeker in de alfabetisering dij wijze van strategieen zij doen dat stapsgewijs besluit formuleer ik daaromtrent enkele d w z zij distilleren a h w uit het ruime inzichten stellingen klinkt veel te sterk taalaanbod van hun omgeving een be waarmee m i terdege rekening moet wor perkt aantal grondregels waarmee ze den gehouden bij het inrichten van spel zich voorlopig behelpen zie b v de lingonderwijs grammatica van de tweewoordenzin 1 in alle vormen van spellingonderwijs zal ik ben ervan overtuigd dat we in het men altijd het relatieve belang van spelling spellingonderwijs iets dergelijks moeten in het oog moeten houden binnen de gro laten gebeuren we moeten de leerling te context van het schrijven het gaat jong of volwassen ertoe aanzetten met tenslotte om schriftelijke communicatie zijn voorlopige spellingkennis te jongleren f sep okt 1990 nummer 1 2 20 e jaargang t dat betekent concreet hem dingen laten woon basisonderwijs verlaten die analfa schrijven die hij aankan maar ook dingen beet zijn zelfs de leerlingen die geen die hij nog niet aankan precies in die getuigschrift basisonderwijs ontvangen laatste confrontatie kan hij zijn voorlopige kunnen lezen en schrijven cursivering kennis uitproberen inzien waar ze van mij j p mogelijk tekort schiet en dus bijleren ik vraag mij af hoever de minister drie jaar deze manier van werken stelt andere later staat met inschatten terwijl vrij neder eisen aan de leerling en aan de begelei land op 16 december 1989 in een uitvoerig der de leerling moet zelf meer verant artikel blokletterde achthonderdduizend woordelijkheid opnemen voor zijn spelling volwassen nederlanders kunnen niet lezen en zal risico s moeten durven nemen de en niet schrijven is onze minister nog begeleider moet de hele schoolse bena steeds in de eerste fase van zijn dering van spelling als machts en onder rouwproces ontkennen dat er iets mis is drukkingmiddel van zich afschudden we quousque tandem zijn er allemaal behoorlijk mee besmet en door een procesmatige benadering van jef pepermans fouten de ontdekkingzucht van zijn leer uia didactiek en kritiek ling stimuleren i p v afremmen unive rsiteitsplein 1 2610 witrijk om af te ronden in een brief van 21 januari 1987 schreef mi nister coens i v m anal fabetisme in vlaanderen het volgende de magische getallen over analfabetisme hebben geen stevige basis en ik ben op zoek naar een juiste inschatting van het probleem het is nogal duidelijk dat het onderwijsbeleid daarmee begaan is onlangs heb ik navraag gedaan bij alle inspectieleden over het gewoon basisonder wijs zowel rijks als gesubsidieerd onderwijs de formulieren fta 1986 1987 leren ons dat er thans praktisch geen kinderen het ge 20 e jaargang nummer 1 2 ser okt 1990